Blogi

Hintavakaus ei synny itsestään – rahapolitiikan uusi pelikirja muuttuvassa maailmassa

Rahapolitiikka | 30.06.2025 | Olli Rehn

KIRJOITTAJA

Olli Rehn
Johtokunnan
puheenjohtaja

Euroopan keskuspankin tärkein tehtävä on pitää hinnat vakaina. Se ei ehkä kuulosta jännittävältä – mutta on yhteiskunnan kannalta aivan keskeistä. Kun inflaatio ei herätä huolta eikä sitä tarvitse miettiä arjessa, olemme onnistuneet. Hyvä mittari on, ettei tavallisten ihmisten ja yritysten tarvitse kantaa huolta inflaatiosta päivittäisissä päätöksissään.

Hintavakaus ei synny itsestään – rahapolitiikan uusi pelikirja muuttuvassa maailmassa

Euroopan keskuspankin tärkein tehtävä on pitää hinnat vakaina. Se ei ehkä kuulosta jännittävältä – mutta on yhteiskunnan kannalta aivan keskeistä. Kun inflaatio ei herätä huolta eikä sitä tarvitse miettiä arjessa, olemme onnistuneet. Hyvä mittari on, ettei tavallisten ihmisten ja yritysten tarvitse kantaa huolta inflaatiosta päivittäisissä päätöksissään.

Tätä varten meillä on selkeä tavoite: pitää hintojen vuotuinen nousu noin kahdessa prosentissa keskipitkällä aikavälillä. Tämä luo perustan vakaalle talouskehitykselle, jota tarvitaan työllisyyden, investointien ja yhteiskunnan hyvinvoinnin turvaamiseksi.

Samalla rahapolitiikka tukee EU:n laajempia taloustavoitteita, kuten kestävää kasvua ja rahoitusmarkkinoiden vakautta. Erityisesti finanssialan toimintakyky on tärkeää – kuten viime vuosien kriisien aikana on opittu.

Strategia, joka kesti kovan testin

Edellisen kerran uudistimme EKP:n rahapolitiikan strategian vuosina 2020-21. Neljän vuoden takainen uudistus oli merkittävä. Panimme inflaatiotavoitteen uusiksi. Päätimme, että hintavakautta voidaan ylläpitää parhaiten pyrkimällä 2 prosentin inflaatiovauhtiin keskipitkällä aikavälillä.

Kuten nykymenosta hyvin tiedämme, isojakin mullistuksia voi tapahtua hetkessä. Mitä ikinä tapahtuu, toimimme siten, että inflaatiovauhti palautuu tavoiteltuun tasoon keskipitkällä aikavälillä.

Sitouduimme symmetriseen tavoitteeseen. Toisin sanoen pidämme yhtä haitallisina sekä 2 prosenttia korkeampaa että sitä matalampaa inflaatiovauhtia. Olemme myös valmiita reagoimaan voimakkaasti ja pitkäaikaisesti alaspäin oleviin inflaatiopaineisiin, jotta torjumme deflaation vaaran.

Uuden strategian kuherruskuukausi kesti vain hetken. Euroaluetta kohtasi pian sarja tapahtumia, jotka nostivat hintoja ja inflaatiota voimakkaasti – ensin pandemia, sitten Venäjän laiton, brutaali sota Ukrainaa vastaan. Inflaatio kiihtyi kaksinumeroiseksi vuoden 2023 lopulla.

Moni todellakin joutui tuolloin miettimään inflaatiota arjessaan – kirjoitukseni alkuriveille viitaten.

Se oli testi uudelle strategialle ja meille rahapolitiikan päättäjille EKP:n neuvostossa. Strategia osoitti toimivuutensa myös näissä olosuhteissa. Inflaatio taittui, kun nostimme korkoja voimakkaasti ja samaan aikaan energiahinnat tulivat alas. Inflaatio saatiin vakautettua ilman merkittävää työttömyyden nousua ja euroalueen talouden taantumaa. Säästyimme rujoilta yhteiskunnallisilta ja inhimillisiltä kustannuksilta.

Tässä näkyy toimivan strategian arvo. Kuten jalkapallossa – hyvä pelikirja ei poista vastustajan painetta, mutta se auttaa joukkuetta reagoimaan tilanteisiin ja pitämään pelin kasassa.

Mikä muuttui nyt?

Maailma ei pysähdy, ja siksi strategiaa pitää arvioida säännöllisesti. Tänä keväänä tehdyssä laajassa arvioinnissa kävimme läpi rahapolitiikan perustat. Tärkeimmät periaatteet – erityisesti inflaatiotavoite – kestivät tarkastelun hyvin, eikä niitä ollut tarvetta muuttaa. Mutta tarkensimme linjauksia neljässä keskeisessä asiassa.

1. **Tavoite pysyy, reagointi terävöityy.** Sitoudumme jatkossakin symmetriseen 2 prosentin inflaatiotavoitteeseen keskipitkällä aikavälillä. Olemme valmiita reagoimaan vahvasti, jos

inflaatio näyttää poikkeavan siitä pidemmäksi aikaa – kumpaan suuntaan tahansa. Näin pidämme inflaatio-odotukset ankkurissa ja ehkäisemme hintojen ja palkkojen hallitsematonta nousu- tai laskukierrettä.

2. **Epävarmuus otetaan vakavasti.** Talouden näkymiin liittyy yhä enemmän epävarmuustekijöitä – oli kyse sitten geopoliittisista jännitteistä, kauppasodasta, ilmastonmuutoksesta tai teknologian murroksesta. Siksi rahapoliittisessa päätöksenteossa hyödynnetään entistä laajemmin herkkyys- ja skenaarioanalyyseja.
3. **Rahoitussektorin vakaus on perusedellytys.** Vakaat pankit, tukevat pääomapuskurit ja toimivat rahoitusmarkkinat ovat välttämättömiä myös hintavakauden kannalta. Siksi seuraamme ja arvioimme rahoitusjärjestelmän tilaa säännöllisesti osana rahapolitiikan analyysia.
4. **Välineet kuntoon myös liian matalan inflaation varalta.** Jos inflaatio ajautuu pitkäksi aikaa liian matalalle tasolle, siis selvästi alle tavoitteen – kuten se oli ennen pandemiaa – meillä on edelleen keinoja toimia. Ohjauskorko pysyy rahapolitiikan tärkeimpänä välineenä, mutta tarvittaessa voimme käyttää laajaa kirjoa välineitä, kuten ennakoivaa viestintää, pitkäaikaisia rahoitusoperaatioita tai omaisuuserien ostoja. Työkalupakki pidetään siis kunnossa erilaisia tilanteita varten, vaikka kaikki työkalut eivät olisikaan aina aktiivisessa käytössä.

Laaja katse kentässä – pelisuunnitelma kunnossa

Nyt päätetyn arvioinnin myötä rahapolitiikan strategia on ajan tasalla ja valmis kohtaamaan tulevat haasteet. Maailma muuttuu ja strategia sen myötä – mutta se, mikä ei muutu, on sitoutumisemme hintavakauteen.

Rahapolitiikka ei ole pikavoittojen laji. Se vaatii pitkäjänteisyyttä, reagointikykyä ja ennen kaikkea luottamusta. Kunhan pidämme tavoitteet kirkkaana ja työkalut kunnossa, meillä on hyvä edellytykset onnistua.

Seuraava strategia-arvio tehdään vuonna 2030. Jatkamme sitkeää työtä vakauden ja kestävän kasvun tukena – kuin joukkue, jolla on selkeä pelisuunnitelma ja laaja katse kentässä: siinä, mihin pallo seuraavaksi syötetään ja missä syöttö otetaan vastaan. Sillä tavallahan maalit tehdään.

Asiasanat

EKP:n neuvosto, inflaatio, rahapolitiikan strategia, rahapolitiikka